

מדינת ישראל, משרד המשפטים
STATE OF ISRAEL, MINISTRY OF JUSTICE
دولة إسرائيل

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
Commission for Equal Rights of People with Disabilities
مندوبية مساواة للمعاقين

17 דצמבר, 2007
ה' טבת, תשס"ח
6046

סיכום פגישת נציגי אס"י - קהילת אנשי הספקטרום האוטיסטי בישראל

עם הנציבה לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות

בנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, משרד המשפטים, ירושלים 18 בנובמבר 2007
נוכחים:

ד"ר דינה פלדמן – נציבת שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, משרד המשפטים.
גב' לילי אבירי – ראש היחידה לטיפול באוכלוסייה עם אוטיזם ו-P.D.D., משרד הרווחה.
נציגי אס"י - קהילת אנשי הספקטרום האוטיסטי בישראל: רונן גיל, ענת ג'רסי, חן גרשוני, עמית פליס,
קרן שפע, סולה שלי.
נושאים שעלו במהלך הפגישה:

1. הנציבה מביעה התרגשות על גילוי הקהילה האוטיסטית ומדגישה את חשיבותה של התארגנות עצמית של אנשים על הספקטרום האוטיסטי לעבודתה של הנציבות. כתוצאה מיידית של גילוי זה, פנתה הנציבה לאס"י בהצעה לשלב אחד מחברי אס"י כדובר ביום העיון שערכה הנציבות "הזכות להיות שונה, העוצמה שבשונות".
2. אס"י רואה בעיה בהשמטת המילה "זכויות" מפרסומים רבים של הנציבות. גם בתוך הנציבות הבחינו לאחרונה בבעיה זו ויש כוונה לתקן את הנוסח כך ששמה המלא של הנציבות יופיע בכל פרסומיה. יודגש כי היות וחברי אס"י רואים את עצמם כשונים מעצם היותם אנשי הספקטרום האוטיסטי, אך זכאים לשוויון זכויות, חובות והזדמנויות, גם במקומות בהם מקוצר שם נציבות שוויון הזכויות לאנשים עם מוגבלויות, מן הראוי שיקוצר ל"נציבות שוויון הזכויות" ולא ל"נציבות השוויון".
3. אס"י מתנגד להעמדת ערך השילוב כמטרה בפני עצמה, ודוגל במתן שוויון זכויות והזדמנויות, כך שהאדם עצמו יוכל להחליט על חייו ולבחור במידת השילוב המתאימה לו. הנציבה מביאה את חוק השילוב (התיקון לחוק חינוך מיוחד) כדוגמא למתן אפשרות לכל ילד להשתלב במערכת החינוך הרגיל. גם במהלך ניסוח האמנה לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, נעשה מאמץ להבטיח שליטה של האדם עצמו על חייו, בכל תחומי החיים. אס"י מדגיש כי לראות עיניו המטרה הראויה היא מימוש הפוטנציאל והיכולות וכי שילוב יכול, לעתים, להיות אמצעי בדרך להשגת מטרה זו. הנציבה מוסרת

1 משרד המשפטים, רח' בית הדפוס 12, בנין "בית השנהב", אגף B, ירושלים 95483
טל' 02-6549555 פקס 02-6549566
דואר אלקטרוני: Mugbaluyot@justice.gov.il
אתר אינטרנט: www. Mugbaluyot.justice.gov.il

מדינת ישראל, משרד המשפטים
STATE OF ISRAEL, MINISTRY OF JUSTICE
دولة إسرائيل

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
Commission for Equal Rights of People with Disabilities
مندوبية مساواة للمعاقين

את עמדתה בעניין זה כי מימוש הפוטנציאל ויכולות הנה מטרה ראויה כמו שילוב ושתי מטרות אלה כמו אחרות מופיעות באמנת האו"ם בדבר זכויות אנשים עם מוגבלות.

4. בהמשך לעניין השילוב, אס"י מסתייג מן המסר העולה מן הקריטריונים למתן "אות השוויון" עד כה, המדגישים את הישגי היחיד בהתגברות על מחסומים (חברתיים, פיזיים וטכנולוגיים) הנובעים מן הנכות, במקום לעודד שינוי חברתי שיביא לסילוק מחסומים אלה. אס"י מציע לחלק את הפרס לשתי קטגוריות: א. נכים הפורצים את הדרך אל מימוש הפוטנציאל האישי שלהם ב. אנשים וארגונים בחברה הכללית, הפועלים לשינוי חברתי ביחס החברה לחריג, עידוד קבלתו כפי שהוא והסרת החסמים החברתיים למיצוי הפוטנציאל האישי שלו. הנציבה אינה מקבלת כי זהו המסר של האות וסבורה כי הוא בא להצביע בדיוק על מה שחוק השוויון מכוון אליו. מתן אותות לאנשים ללא מוגבלות על תרומתם לשינוי חברתי מתבצע במסגרות אחרות והנציבות בחרה להדגיש את הישגי האנשים עם מוגבלות עצמם למרות המחסומים שהחברה מעמידה בפניהם. הנציבה מניחה כי בכל מקרה תהיה חשיבה מחודשת עם כניסת הנציב/ה הבא/ה והחברים יכולים לעלות זאת בפניו/ה מחדש.

5. אס"י מביע הסתייגות מעמדת נציבות שוויון הזכויות לגבי קריטריונים למתן תו נכה לרכב. הקשחת הקריטריונים שוללת מחלק מציבור הנכים זכות שמגיעה לו. הנציבה מדגישה את התהליך שעוברת כל סוגיה שנידונה ע"י הנציבות: מנסחים טיוטה, מפיצים אותה בין ארגוני הנכים ומשרדי ממשלה וכל גורם רלוונטי אחר, ומקבלים עליה משוב. הנציבה מוסרת כי הנוסח שאס"י מתריע עליו השתנה בינתיים.

הנציבה מדגישה את חשיבות פעולתם של ארגוני הנכים במסגרת הכנסת, לקידום חקיקה בעניינם.

6. אס"י שואף לייצוג עצמי של אנשי הספקטרום האוטיסטי, אולם נתקל במלכוד האמינות: מי שיכול לפעול לייצוג, נתפס כלא שייך לקבוצה אותה הוא מתיימר לייצג ולכן מאבד מתוקף זכותו לייצג את הקבוצה; מי שאין עוררין על לקותו, נתפס כחסר שיקול דעת ולכן אין להתחשב בדבריו. במיוחד בעייתית עמדת ההורים לילדים על הספקטרום האוטיסטי, השוללים את הרלוונטיות של בוגרים על הספקטרום לעניינם של ילדיהם. הנציבה רואה הקבלה בין אנשי הספקטרום האוטיסטי ללקויי למידה ואנשים עם מוגבלות נפשית, שגם הם התמודדו עם מלכוד האמינות, וכיום מקובלים כראויים לייצוג עצמי. הדרך לשנות את המצב עבור אנשים על הספקטרום האוטיסטי היא ע"י הגברת מודעות הציבור והפצת מידע. עמדת הנציבות, כפי שמשקפת גם בתהליך ניסוח האמנה לזכויות אנשים עם מוגבלויות, היא שיש לאפשר ייצוג עצמי לאנשים עם כל סוגי המוגבלויות. מעורבות משפחותיהם של אנשים עם מוגבלויות נזכרת באמנה רק בנוגע לפעולה למען מימוש זכויות אלה. הנציבה רואה באס"י מייצג לגיטימי של ענייני כל אנשי הספקטרום האוטיסטי, בכל הגילים ובכל רמות התפקוד. הנציבה

מדינת ישראל, משרד המשפטים
STATE OF ISRAEL, MINISTRY OF JUSTICE
دولة إسرائيل

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
Commission for Equal Rights of People with Disabilities
مندوبية مساواة للمعاقين

- ביקשה את עובדיה לכלול נציגי אס"י בכל פורום בנציבות שוויון הזכויות אשר יש בו נציגי ארגונים והנציבות תידע את נציגי אס"י בכל נושא בו תעסוק הנציבות והקשור לעניינם.
7. בהקשר ליחידה לטיפול באדם הלוקה באוטיזם במשרד הרווחה, אס"י רואה סתירה בין שמה של היחידה (כפי שהוא מופיע עדיין במקומות מסויימים) לרוח האמנה לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, בכך שמעצם שם זה של היחידה עולה שאנשי הספקטרום האוטיסטי הם אנשים לקויים במהותם. הנציבה מודעת לכך ששמותיהם ובפעולותיהם של משרדי ממשלה רבים אינם עולים בקנה אחד עם לשון חוק שוויון זכויות והאמנה ויכולים בהחלט לעורר תחושה של פגיעה בכבודם ובזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות. בעקבות אשרור האמנה ע"י ישראל, יהיה זה מתפקידנו לגרום לשידוד מערכות בכל תחומי החקיקה והפעילות של משרדי הממשלה, כדי שיתאימו לאמנה, לרבות ללשונה ובוודאי לזה של חוק שוויון זכויות.
8. אס"י מעלה את הצורך במתן התאמות לאנשים על הספקטרום האוטיסטי, במיוחד בתחום העבודה. הנציבה מסבירה כי נושא זה הנו בתחום אחריותם הישירה של משרד התמ"ת (בתחום אחריותו על תעסוקה של אנשים עם מוגבלות) והמוסד לביטוח לאומי – אגף השיקום. ראש היחידה לטיפול באוכלוסייה עם אוטיזם ו P.D.D מסבירה, שהיחידה אחראית רק לאנשי הספקטרום האוטיסטי שאינם מסוגלים לחיות באופן עצמאי בקהילה. מי שחי בקהילה, עליו לפנות בכל נושא ועניין למשרד הממשלתי הרלוונטי.
9. אס"י מעלה את הבעייתיות של הסטיגמה הקשה שיש לאוטיזם בקרב הציבור בישראל. סטיגמה זו גורמת לאנשים רבים על הספקטרום האוטיסטי להסתיר את שייכותם לספקטרום, דבר הפוגע באיכות חייהם ומונע מהם לדרוש ולקבל את ההתאמות הדרושות להם. הנציבה ממליצה לקהילה האוטיסטית לפעול נגד סטיגמה זו ע"י הקמת גוף ידע והפצתו בציבור הרחב. הנציבות תכלול פרטים על הקהילה במידע על ארגוני נכים, שהנציבות מעמידה לרשות הציבור.
10. אס"י רואה בשימוש בסמל הפזל בהקשר של אוטיזם פגיעה בכבודו של האדם על הספקטרום האוטיסטי. סמל הפזל, כאשר הוא מובא כחלק בודד ובדרך כלל בשילוב עם פני אדם, מתייג את האדם האוטיסטי כחידה. החפצה זו של האדם האוטיסטי, כאילו הוא תעלומה מדעית, מוציאה אותו מכלל האנושות. האמת היא שהאדם הלא-אוטיסט מהווה חידה עבור האדם האוטיסט לא פחות משהאוטיסט מהווה חידה עבור החוקר, ההורה ואיש החברה הכללית. סמל הפזל מתעלם מיחסיות זו, ומציב את הקיום הנורמאלי כאמת-מידה שמולה נמדדת אנושיותו של כל אדם, ומי שלא נמצא מתאים למידה זו, נשללת אנושיותו. בכך מהווה השימוש בסמל הפזל סתירה מהותית לדרישה לכיבוד כל אדם עם מוגבלות, כפי שהיא מופיעה באמנה לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות.

מדינת ישראל, משרד המשפטים
STATE OF ISRAEL, MINISTRY OF JUSTICE
دولة إسرائيل

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
Commission for Equal Rights of People with Disabilities
مندوبية مساواة للمعاقين

סיכום:

1. נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות תשמה לשלב את אס"י – קהילת אנשי הספקטרום האוטיסטי בישראל, בכל פעילויותיה.
2. הנציבה תמליץ לשרים הרלוונטיים לשקול הכללת נציג של קהילת אנשי הספקטרום האוטיסטי בישראל בוועדה המייעצת לנציבות שוויון זכויות.
3. פרטים על אס"י ייכללו ברשימת ארגוני הנכים, המופיעה באתר הנציבות.
4. נציבות שוויון הזכויות תשתף את אס"י, כפי שהיא משתפת ארגוני נכים אחרים, בפעולותיה בנוגע לזכויות נכים.
5. הנציבה ממליצה לאס"י לפעול לשינוי חקיקה בנושאים הקשורים לאנשי הספקטרום האוטיסטי ולנכים בכלל. לצורך זה, ניתן להיעזר בלשכה המשפטית בנציבות.
6. הנציבה מבהירה כי בכל עניין הקשור במשרד ממשלתי מסויים או בגוף ציבורי אחר, יש לגשת אל אותו המשרד / הגוף ולא אל הנציבות.
7. הנציבה ממליצה לאס"י ולראש היחידה לטיפול באוכלוסייה עם אוטיזם ו P.D.D. במשרד הרווחה ולארגוני המשפחות לפעול יחדיו כדי לשפר את השירותים הניתנים לכלל האנשים על הספקטרום האוטיסטי ולהלחם בסטיגמה.

נרשם ע"י נציגי אס"י אשר השתתפו בפגישה וד"ר דינה פלדמן.